

OPINIE: Hoe moet het nu verder met zonnepanelen? “Een duurzame tax shift zou helpen”

01 februari 2021

“Het is altijd iets met die zonnepanelen”

Het is begrijpelijk dat dit beeld blijft hangen. Er waren al heel wat, vaak onaangekondigde, koerswijzigingen. Mensen zien de regels tijdens het spel veranderen. Recent sloeg het arrest van het Grondwettelijk Hof (GWH) mbt de terugdraaiende teller in als een bom. Dat vernietigde de beslissing die gezinnen met zonnepanelen en een digitale meter de terugdraaiende teller garandeerde tot 15 jaar na de installatie van de zonnepanelen.

Als Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen (ODE – PV-Vlaanderen) en Techlink (de Belgische federatie van elektrotechnische & HVAC-sanitair installatiebedrijven) zijn we bezorgd over het draagvlak voor nieuwe investeringen in hernieuwbare energie en voor de energietransitie. We willen opnieuw perspectief bieden en zetten een paar dingen op een rijtje.

Wat als je nu wil investeren in zonnepanelen?

Het arrest van het GWH heeft enkel effect op het verleden. Voor wie nu wil investeren in zonnepanelen is de situatie duidelijk, het is een zinvolle investering. Je ontvangt in veel gevallen ook een investeringspremie als aanmoediging. De hoogte van die premie is voor de volgende jaren bekend. We verwachten van de overheid een stabiel, helder investeringsklimaat. Daarom moet VREG snel duidelijkheid scheppen over het capaciteitstarief. Een billijke compensatie voor wie recent in zonnepanelen investeerde en veel rendementsverlies leed moet bijdragen om het vertrouwen te herstellen.

Waarom is er dan ophef?

Wie voor 1 januari 2021 in zonnepanelen investeerde, ondervindt wel degelijk een effect van het arrest. Maar dat effect kan erg verschillen en is niet altijd negatief. Voor wie een negatief effect ondervindt, duurt het langer voor de investering zich terugverdient. Dat dit ergernis opwekt is begrijpelijk. Maar je zonnepanelen van het dak smijten is geen rationele reactie…

Zonnepanelen plaats je niet alleen voor jezelf

Wie spaargeld op een spaarboekje heeft staan, weet dat het zo goed als niks opbrengt. Leg je het op je dak in de vorm van zonnepanelen, dan heb je een directe opbrengst in de vorm van een lagere elektriciteitsfactuur. Het is ook zinvol voor de maatschappij en voor het klimaat om zonnepanelen te leggen. Je bewijst niet alleen jezelf, maar iedereen een dienst.

Het systeem van de toekomst is helder

Met een terugdraaiende teller injecteerde je in de zomer 'gratis' stroom en die stroom nam je in de winter weer 'gratis' af. Terwijl dit niet dezelfde stroom is die je gebruikt natuurlijk. Als zonnestroom niet direct ter plekke verbruikt wordt, belast die (met name in de zomer) massaal het elektriciteitsnet en dus dreigt het net dicht te slibben. Het was dus geen toekomstgerichte oplossing met het oog op het verder verduurzamen van onze energievoorziening en ons vervoer.

Het nieuwe systeem is helder:

- wat je met je zonnepanelen produceert en onmiddellijk verbruikt, is gratis;
- wat je van het net afneemt betaal je zoals vanouds;
- wat je teveel hebt, zet je op het net en wordt nu vergoed. De meeste energieleveranciers zullen je immers een terugleveringsvergoeding betalen, dus neem met hen contact op. Binnenkort kan dat zelfs rechtstreeks met een ander gezin of bedrijf.

Geen prosumententarief meer!

Samen met de terugdraaiende teller valt ook het vaak verwenste forfaitaire prosumententarief weg. Dat tarief betaalden prosumenten vanaf midden 2015 als bijdrage aan de distributienetkosten. Want ook wie erin slaagde om de jaarrekening op 0 kWh te zetten, gebruikte wel degelijk het elektriciteitsnet, maar betaalde er niet voor. Dat werd niet als billijk ervaren.

Wat met de warmtepomp?

Mensen die investeerden in een warmtepomp in combinatie met zonnepanelen en die rekenden op de terugdraaiende teller, voelen zich extra hard aangepakt. Dat is begrijpelijk. Ze investeerden in duurzame verwarming en voelen zich nu afgestraft.

Warmtepompen zijn een heel ecologische manier van verwarmen vergeleken met stookolieketels of zelfs aardgasketels. We moeten investeringen in warmtepompen dus aanmoedigen! Maar de combinatie van warmtepomp met zonnepanelen en terugdraaiende teller was technisch gezien niet "synchroon", omdat je stroom geproduceerd in de zomer leek te gebruiken in de winter. Is het voor mensen die al investeerden dan hopeloos? Met een slimme sturing van de warmtepomp en/of de warmtepompboiler kan je het negatieve effect van het wegvallen van de terugdraaiende teller deels wegwerken. Toch zijn extra maatregelen nodig om de impact op gezinnen met warmtepompen te beperken.

De echte oplossing voor meer warmtepompen

De concurrentiepositie van warmtepompen tegenover fossiele vormen van verwarming moet verbeteren, volgens het principe 'de vervuiler betaalt'. Nu zijn vervuilende vormen van verwarming minder duur dan schone vormen zoals warmtepompen en warmtenetten. Door allerlei kosten die door de overheid op de elektriciteitsfactuur gezet zijn, maar er strikt genomen niet thuishoren, te verschuiven naar fossiele verwarmingsbronnen kan dit rechtgetrokken worden. Een duurzame tax shift dus.

Zonnepanelen zijn cruciaal voor de energietransitie!

De energietransitie, de overgang naar hernieuwbare energie in een duurzaam energiesysteem, is een complex maar positief verhaal. Het is daarom dringend dat de overheden duidelijkheid verschaffen over de richting waarin we evolueren en de gezinnen (en de bedrijven) actief bijstaan in die energietransitie. Ook is belangrijk dat we de digitale meter niet aan de prosumenten opdringen zonder uitleg. Want alleen wie de voordelen van de digitale meter ziet, zal hem verwelkomen en gebruiken.